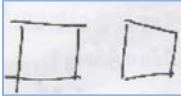
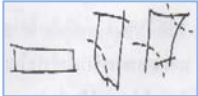
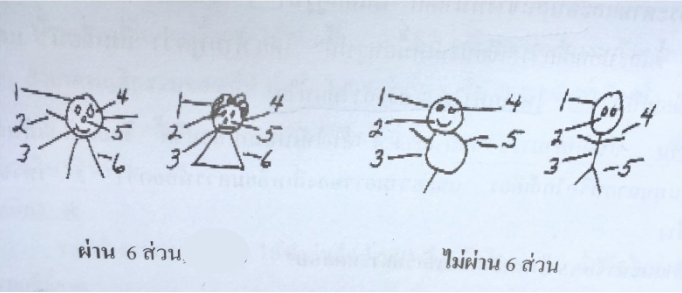

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน คัดกรอง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครูและผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)	117 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เดินต่อเท้าเป็น เส้นตรงไปข้างหน้าได้ (GM)	<p>วิธีประเมิน</p> <p>แสดงวิธีเดินต่อเท้าไปข้างหน้าให้เด็กดูประมาณ 8 ก้าว แล้วให้เด็กทำตาม โดยแสดงให้เด็กดูได้หลายครั้ง ให้โอกาสเด็กทำได้ 3 ครั้ง</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถเดินต่อเท้าไปข้างหน้าได้ 4 ก้าวขึ้นไป โดยไม่ต้องช่วยพยุงและสั่นเท้ากับปลายนิ้วเท้าอีกข้างหนึ่ง ห่างกันไม่เกิน 1 นิ้ว โดยไม่กางแขนพยุงตัว อย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง</p>	<ol style="list-style-type: none"> ฝึกให้เด็กเดินทรงตัวบนพื้นที่มีลายเป็นเส้นขนาน ห่างกันประมาณ 8 นิ้ว โดยเท้าไม่ออกนอกเส้น ถ้าพื้นไม่มีลายใช้เทปสติกติดเป็นแนวขนานแทน เมื่อเด็กเดินได้คล่องลดระยะห่างลงเหลือ 4 นิ้ว และต่อไปให้เดินเหยียบบนเส้นตรงเส้นเดียว โดยวางส้นเท้าให้ต่อกับปลายนิ้วของอีกข้างหนึ่ง โดยพ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กทำให้เด็กดูก่อน ถ้าเด็กไม่มั่นใจให้ช่วยเหลือโดยการจับมือและค่อยๆลดการช่วยเหลือลงจนกระทั่งเด็กเดินได้ด้วยตัวเอง
60 (5 ปี)	118 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>ลกรูป ☐ (FM)</p> <p>อุปกรณ์ :</p> <ol style="list-style-type: none"> รูปสี่เหลี่ยมขนาด 2.5x2.5 ซม. บนกระดาษพื้นขาว กระดาษ, ดินสอ 	<p>วิธีประเมิน</p> <p>วางกระดาษและดินสอข้างหน้าเด็ก ให้เด็กดูรูป ☐ ซ้ำและบอกเด็กว่า “เขียนให้เหมือนรูปนี้” (โดยห้ามพูดว่า “สี่เหลี่ยม” และไม่ต้องใช้นิ้วเขียนเป็น ☐) ให้โอกาสเด็กทำ 3 ครั้ง</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถวาดเส้นตรง 4 เส้นให้เป็นสี่เหลี่ยมได้ (ปลายมนไม่ได้) โดยแต่ละเส้นต้องตัดกันเป็นมุมฉากหรือใกล้เคียง และความยาวแต่ละด้านใกล้เคียงกัน ได้อย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>ผ่าน</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>ไม่ผ่าน</p> </div> </div>	<ol style="list-style-type: none"> เอารูปภาพที่มีรูปสี่เหลี่ยมให้เด็กดู หรือชี้ให้เด็กดูสิ่งของในบ้านที่เป็นรูปสี่เหลี่ยม เช่น กรอบรูป ปฏิทิน และบอกว่าเป็นรูปสี่เหลี่ยม แล้วใช้นิ้วลากตามเส้นสี่เหลี่ยม วาดสี่เหลี่ยมตั้งแต่ต้นจนจบ โดยให้ด้านกว้างและยาวมีความยาวใกล้เคียงกัน ให้เด็กดูและให้เด็กทำตาม หลังจากนั้นชี้ชวนให้เด็กสังเกตหรือรู้จักสี่เหลี่ยมแบบอื่นๆ เช่น ประตู หน้าต่าง โต๊ะ ตู้ แผ่นกระเบื้องในบ้าน เป็นต้น แล้วให้เด็กหัดวาดสิ่งที่ป็นรูปสี่เหลี่ยมเหล่านั้น

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน คัดกรอง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครูและผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)	119 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	วาดรูปคนได้ 6 ส่วน (FM) อุปกรณ์ : กระดาษ และดินสอ	<p>วิธีประเมิน วางกระดาษและดินสอไว้ข้างหน้าเด็ก บอกเด็กว่า “วาดรูปคน ให้สมบูรณ์ 1 รูป บนกระดาษนี้” ต้องแน่ใจว่าเด็กวาดเสร็จจึงประเมิน</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถวาดรูปคนได้ 6 ส่วนขึ้นไป ส่วนที่เป็นคู่มือเป็น 1 ส่วน เช่น หู ตา แขน ขา เท้า (หน้าวงกลม นับเป็น 1 ส่วน)</p> 	<ol style="list-style-type: none"> ชี้ชวนเด็กให้ดูตัวคน/รูปคนว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้าง วาดรูปวงกลม แล้วให้เด็กวาดเพิ่มส่วนประกอบของใบหน้า หลังจากนั้นพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับส่วนต่างๆว่ามีหน้าที่อะไร ให้เด็กมองดูคนว่านอกจากหน้าแล้วมีส่วนประกอบของร่างกายอื่นๆได้แก่ คอ ลำตัว แขน ขา มือ เท้า แล้วให้เด็กลองวาดดู แสดงความสนใจและชมเชยเมื่อเด็กพยายามวาด และพูดคุยขยายความเข้าใจการรับรู้และการฝึกทักษะในการวาด คุยกับเด็กว่า อวัยวะที่วาด คืออะไรและใช้ทำอะไร ให้เด็กได้มีโอกาสในการวาดสิ่งต่างๆ เช่น รูปคน หรือสัตว์ต่างๆ โดยมีผู้ใหญ่ชี้แนะ แล้วให้เด็กวาดเองโดยอิสระและเล่าว่า วาดรูปอะไร

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน คัดกรอง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครูและผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)	120 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>จับใจความเมื่อฟังนิทานหรือเรื่องเล่า (RL)</p> <p>อุปกรณ์ : ใบนิทาน “หนังสือนิทานในสวน”</p> 	<p>วิธีประเมิน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บอกเด็กว่า “ครูจะเล่านิทานให้ฟัง หนูตั้งใจฟังนะคะ แล้วครูจะถามให้หนูตอบนะคะ” 2. เล่าเรื่องนิทานในสวน ให้เด็กฟัง ตามใบนิทานจนจบ โดยใช้เวลา 2-3 นาที พูดอย่างชัดเจน และน่าสนุก แล้วถามเด็กว่า <ol style="list-style-type: none"> ก. “หนูลองบอกครูซิว่า นิทานที่ฟังเกี่ยวกับอะไร แล้วเรื่องราวเป็นยังไงคะ” ให้เด็กตอบ ข. “เมื่อเพื่อนๆ แวะมาชวนให้ไปวิ่งเล่น ทำไมกระต่ายขาวจึงอยู่ทำสวน ไม่ไปวิ่งเล่นกับเพื่อน” ให้เด็กตอบ ถ้าเด็กยังตอบไม่ได้ให้เล่าได้อีก 1 ครั้ง <p>ผ่าน : เด็กสามารถใช้คำพูดบอกเรื่องราวที่ครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งข้อ ก และข้อ ข</p> <p>ก. อย่างน้อยได้ใจความ 1 ใน 2 ประเด็น ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระต่ายขาว ขยัน ชอบทำสวน และขุดบ่อเก็บน้ำ เมื่อได้พืชผัก ก็ใจดีนำไปแบ่งให้สัตว์อื่นๆ กิน - เพื่อนๆ ที่มัวเที่ยวเล่นไม่ทำสวน ถึงเวลาแห่งแล้งก็ไม่มีผักกิน กระต่ายขาวทำสวนมีผักเยอะก็เลยแบ่งให้ <p>ข. เด็กสามารถตอบคำถามได้ใจความประมาณนี้</p> <p>“กระต่ายขาว ตั้งใจทำงานให้เสร็จ/กระต่ายขาวสนุกและวิ่งไปมากับการทำสวนอยู่แล้ว/ กระต่ายขาวรู้จักคิดเลือกทำสวนแทนการไปวิ่งเล่น เพราะมีประโยชน์มากกว่า (มีพืชผักไว้กิน)”</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พูดคุย เล่านิทานให้เด็กฟัง ชวนเด็กพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่เล่า ให้เด็กพูดถึงสิ่งที่ชอบในเรื่องนั้น โดยพ่อแม่ ผู้ปกครองสรุปใจความว่าเป็นเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร 2. ให้เด็กเล่าเรื่องนั้นให้กับคนในครอบครัวฟัง โดยผู้ใหญ่แสดงความสนใจฟัง และชวนพูดคุยขยายความต่อยอด หรือซักถามเด็กเพิ่มเติมเพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกัน 3. เลือกนิทานที่มีเนื้อหาน่าสนใจ ชวนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ปลุกฝังคุณธรรม และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการฝึกทักษะสมองในด้านบริหารจัดการ(EF) ในขณะที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาโดยเฉพาะการรู้จักฟังให้ได้ใจความ เช่น นิทานในสวน พระราชาใจดี ตักแตนผู้ซื่อสัตย์

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน คัดกรอง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครูและผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)	121 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>นับก้อนไม้ 5 ก้อน (รู้จำนวนเท่ากับ 5) (RL)</p> <p>อุปกรณ์ : ก้อนไม้ 8 ก้อนและกระดาษ 1 แผ่น</p>	<p>วิธีประเมิน วางก้อนไม้ 8 ก้อน ไว้บนโต๊ะ ข้างหน้าเด็ก วางกระดาษ 1 แผ่น ไว้ข้างก้อนไม้ บอกเด็กว่า “หยิบก้อนไม้ 5 ก้อนวางบนกระดาษ” เมื่อเด็กทำเสร็จ ถามเด็กว่า “บนกระดาษมีก้อนไม้กี่ก้อน” ผ่าน : เด็กวางก้อนไม้ 5 ก้อน และบอกจำนวนถูกต้อง โดยไม่ต้องนับ 1-2-3-4-5 ซ้ำ ถ้าเด็กทำไม่ผ่านในครั้งแรกให้โอกาสทำอีก 1 ครั้ง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เล่นกับเด็ก สอนให้นับสิ่งของเพิ่มขึ้นทีละชิ้น 2. ฝึกเด็กให้รู้จักจำนวน โดยนำสิ่งของมากกว่า 5 ชิ้นมาวางไว้ นับให้ดูเป็นตัวอย่าง แล้วฝึกให้เด็กหยิบสิ่งของ มา 2 ชิ้น แล้วค่อยๆ เพิ่มจำนวนถึง 5 ชิ้น 3. เมื่อเด็กรู้จักจำนวน 5 ชิ้นแล้ว ค่อยเพิ่มจำนวนมากขึ้น 4. สอนให้เด็กรู้จักตัวเลขอารบิก 1-5 แล้วนำเอาสิ่งของมาเรียงตามจำนวนของตัวเลขนั้นๆ เมื่อเด็กทำได้แล้ว เพิ่มจำนวนตัวเลขเป็น 6-10 <p>วัตถุประสงค์ เพื่อเรียนรู้หลักคณิตศาสตร์เบื้องต้น เรื่องจำนวนและตัวเลข</p>
60 (5 ปี)	122 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>อ่านออกเสียง พยัญชนะได้ถูกต้อง 5 ตัว ดังนี้ “ก” “ง” “ด” “น” “ย” (EL)</p> <p>อุปกรณ์ : แผ่นพยัญชนะ “ก” “ง” “ด” “น” “ย” (แผ่นละตัว)</p>	<p>วิธีประเมิน วางแผ่นพยัญชนะทีละ 1 แผ่น ซี่และถามเด็กว่า “นี่ตัวอะไร” ให้เด็กอ่าน ตามลำดับ “ก” “ง” “ด” “น” “ย” ผ่าน : เด็กอ่านออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้อง ทั้ง 5 ตัว เช่น ตัว ก เด็กอ่านได้ว่า กอ หรือ กอไก่ ถ้าเด็กทำไม่ได้ในครั้งแรกให้โอกาสทำอีก 1 ครั้ง เฉพาะพยัญชนะตัวนั้น ไม่ต้องอ่านซ้ำทั้ง 5 ตัว</p> <p>หมายเหตุ หากมีการออกเสียงตามภาษาท้องถิ่นที่แตกต่างจากภาษากลางให้ถือว่าผ่าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำหนังสือหรือแผ่นภาพที่มีตัวพยัญชนะไทย ซี่ตัวพยัญชนะ แล้วอ่านให้เด็กฟังทีละตัว เพื่อให้เด็กรู้จักและพูดตาม เช่น ซี่ตัว ก แล้วพูด กอไก่ และให้เด็กพูดตาม 2. ให้เด็กชี้ตัวพยัญชนะและผู้ใหญ่อ่าน แล้วให้เด็กอ่านตาม 3. ให้เด็กชี้ตัวพยัญชนะและอ่านเอง 4. พูดถึงคำที่ใช้เสียงพยัญชนะนั้นๆ เป็นเสียงต้น/พยัญชนะต้น เช่น ก ออกเสียง กอ เป็นเสียงต้น/พยัญชนะต้น ของคำว่า ไก่ กบ กา แก้ว กล้วย กิน เป็นต้น 5. ต่อไปค่อยๆเพิ่มให้เด็กได้เรียนรู้รูปและเสียงพยัญชนะตัวอื่นๆ และ सरง่ายๆ เช่น सर ออ <p>วัตถุประสงค์ รู้จักพยัญชนะและเปล่งเสียงพยัญชนะง่ายๆ ซึ่งนำไปสู่การรู้จักเสียงต้น/พยัญชนะต้นของคำ เป็นทักษะเบื้องต้นของการพูดและการอ่าน</p>

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน คัดกรอง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครูและผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)	123 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	รู้จักพูดอย่างมีเหตุผล (EL)	<p>วิธีประเมิน</p> <ol style="list-style-type: none"> ถามพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ว่า เด็กมีการพูดอย่างมีเหตุผล ด้วยการใช้คำว่า “ทำไม” ในการถาม เช่น “ทำไมต้องกินข้าว”/ “ทำไมต้องนอน” ถามคำถาม 3 ข้อ และให้เด็กตอบทีละข้อ ดังนี้ “ทำไมหนูต้องล้างมือ” “ทำไมหนูต้องกินผัก” “เวลาเล่นเสร็จทำไมหนูต้องเก็บของเล่น” <p>ผ่าน : เด็กทำได้ทั้งข้อ 1 และ 2</p> <ol style="list-style-type: none"> พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ตอบว่า เด็กมีการใช้คำว่า “ทำไม” ในการตั้งคำถาม เช่น “ทำไมต้องกินข้าว”/ “ทำไมหนูต้องนอน” เด็กตอบได้อย่างมีเหตุผล อย่างน้อย 1 ใน 3 ข้อ เช่น มือสกปรก/ต้องล้างมือก่อนกินข้าว/กินผักทำให้เด็กร่างกายแข็งแรง (ถ้ามีคำว่า “เพราะ” นำหน้า ถือว่าดีมาก ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย) 	<ol style="list-style-type: none"> พ่อแม่ ผู้ปกครองอธิบายถึงเหตุผลและทำเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการทำกิจวัตรในชีวิตประจำวัน เช่น ทำไมต้องแปรงฟัน ทำไมต้องล้างมือ ทำไมต้องรับประทานอาหาร พ่อแม่ต้องไม่ให้เหตุผลผิดๆหรือหลอกลูก เช่น ไม่รับประทานอาหารข้าวให้หมดเดี๋ยวตำรวจจับ ตักแกกินดับ ผีหลอก แต่ควรอธิบายด้วยเหตุผลง่ายๆและทำเป็นตัวอย่างที่ถูกต้อง ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงให้ลูกอธิบายถึงเหตุที่เกิดขึ้น เช่น ทำไมเวลาไอต้องปิดปาก ทำกิจกรรมร่วมกับลูกหรือชวนลูกทำงานด้วยกัน แล้วให้ลูกสังเกต ชวนให้เกิดคำถามและคิดหาเหตุผล เช่น ชวนทำกับข้าว ให้สังเกตว่าไขสูกกับไข่ดิบเป็นอย่างไร ทำขนมที่ลูกได้เห็นการแปรสภาพ เช่น ขนมครก ขนมเค้ก ขนมกล้วย การพับกระดาษเป็นรูปต่างๆ

คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน คัดกรอง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครูและผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)	124 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	แสดงความเห็นอก เห็นใจเมื่อเห็นเพื่อน เจ็บหรือไม่สบาย (PS)	<p>วิธีประเมิน</p> <p>ถามเด็กว่า “เมื่อหนูเห็นเพื่อนร้องไห้เพราะเสียใจหรือเจ็บ หนูจะอย่างไร”</p> <p>ผ่าน : เด็กตอบแสดงความเห็นอกเห็นใจ เช่น หนูเข้าไปช่วยเพื่อน ปลอบเพื่อนหรือบอกครู/ผู้ใหญ่ให้มาช่วยเพื่อน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำตัวเป็นแบบอย่างในการแสดงความรู้สึกเห็นใจ และช่วยเหลือผู้อื่น 2. เล่นนิทาน หรือเล่นบทบาทสมมติในเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น เมื่อเห็นเพื่อนหรือญาติหรือคนหกล้ม 3. ส่งเสริมหรือชี้แนะให้เด็กรู้สึกเห็นใจและแนะนำให้เด็กแสดง ความห่วงใยด้วยการพูดหรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ เข้าช่วยเหลือ 4. ในกรณีที่พบอุบัติเหตุร้ายแรงเกินกำลังให้เด็กรู้จักบอกให้ผู้ใหญ่เข้ามาช่วยเหลือ 5. ชมเชยและชี้ให้เห็นผลที่เกิดจากการกระทำดีของเด็ก